

2026 m. rugsėjo 25 d.

**Jokio atlygio Kremliai:
toliau taikyti ES sankcijas tiems, kurie sudaro sąlygas Rusijai tęsti karą**

Mes, tarpparlamentinio tinklo „Susivieniję už Ukrainą“ nariai – parlamentų Užsienio reikalų, Europos reikalų ir ES integracijos komitetų pirmininkai – reiškiame didelį susirūpinimą dėl Ališero Usmanovo ir Michailo Fridmano išbraukimo iš asmenų, kuriems taikomos ES ribojamosios priemonės, priimtos reaguojant į Rusijos agresiją prieš Ukrainą, sąrašo.

Primename, kad, vadovaujantis ES ribojamųjų priemonių tvarka, šie asmenys buvo įtraukti į sąrašą kaip pagrindiniai finansiniai ir materialiniai Rusijos režimo ramsčiai. Jie ištisus dešimtmečius naudojo Kremliaus sistemos teikiama nauda, prisidėjo prie Ukrainos destabilizavimo ir rėmė Rusijos agresijai prieš Ukrainą reikalingą ekonominį pagrindą.

Jų įtraukimo į šį sąrašą motyvus Taryba išdėstė 2022 m. vasario 28 d. Tarybos įgyvendinimo reglamento (ES) 2022/336 aiškinamajame rašte. Dokumente įvardijama, kad M. Fridmanas – vienas iš pagrindinių Rusijos finansininkų, turintis ilgalaikių ryšių su Kremliumi ir tiesiogiai prisidėjęs prie Kremliaus pastangų pasiekti, kad Rusijai įvestos sankcijos būtų panaikintos. Dokumente taip pat įvardijama, kad A. Usmanovas buvo įtrauktas į sąrašą kaip asmuo, kuriam nuosavybės teise priklauso turtas pagrindiniuose Rusijos ekonomikos sektoriuose, įskaitant „Metalloinvest“ ir „MegaFon“, iš kurių Rusijos valstybė gauna stambių pajamų. Šiais pagrindais Taryba padarė išvadą, kad abu asmenys materialiai ar finansiškai rėmė Rusijos politikus, atsakingus už Krymo aneksiją ir vėlesnę plataus masto agresiją prieš Ukrainą, ir gavo iš to naudos.

Minėtų asmenų išbraukimas iš sąrašo kelia didelį susirūpinimą dėl ES ribojamųjų priemonių politikos nuoseklumo, patikimumo ir veiksmingumo. Sprendimas išbraukti į sąrašą įtrauktą asmenį iš sąrašo turi būti grindžiamas griežtu kiekvieno tokio asmens individualiu įvertinimu. Vertintini trys dalykai: 1) įtraukimo į sąrašą kriterijai; 2) duomenys, kuriais grindžiamas įtraukimas į sąrašą; ir 3) po sankcijų paskyrimo atsiradusios aplinkybės ar faktai, kurie galėtų būti laikomi pakankamu teisiniu pagrindu išbraukti asmenį iš sankcijų sąrašo. Mūsų žiniomis, A. Usmanovo ir M. Fridmano atveju tokių faktų ar aplinkybių nustatyta nebuvo. Nė vienas iš šių asmenų neatsiribojo nuo Kremliaus ir nepasmerkė Rusijos karo prieš Ukrainą.

Todėl raginame ES valstybių narių vyriausybes ir atitinkamas ES institucijas užtikrinti, kad sprendimai dėl A. Usmanovo ir M. Fridmano įtraukimo

į sąrašą arba išbraukimo iš jo būtų priimami griežtai remiantis taikytina teisine sistema, turimais įrodymais ir nustatytais peržiūros procedūromis. Tokie sprendimai negali būti priimami politinių, diplomatinų ar dvišalių susitarimų pagrindu, kai tai nesusiję su esminiais teisiniais asmenų įtraukimo į sąrašą kriterijais. Jei sankcijų švelninimas tampa mainų objektu už nuolaidas, kurios nėra susijusios su Rusijos elgesiu (pvz., jos veiksmais Ukrainoje), tai pakerta pačią sankcijų režimo logiką ir tikslą.

Šių asmenų išbraukimas iš sąrašo taip pat sukurtų pavojingą precedentą, siųsdamas signalą tūkstančiams kitų į sąrašą įtrauktų asmenų ir jų vardu veikiančioms trečiosioms šalims, kad asmenų įtraukimas į sąrašą gali būti panaikintas ne pasikeitus tų asmenų veiksams, o vykdant nuolatinę lobistinę veiklą ar darant diplomatinį spaudimą. Tai paskatintų reikalauti išbraukti iš sąrašo ir kitus asmenis, keltų pavojų, kad atskiros valstybės narės dėl to patirs spaudimą, ir silpnintų visų ES ribojamųjų priemonių atgrasomąjį poveikį.

Palankiai vertiname principingą Latvijos Respublikos poziciją šiose derybose ir jos priimtą sprendimą nustatyti nacionalines ribojamąsias priemones V. Usmanovui ir N. Fridmanui. Raginame visas valstybes nares, kurios pritaria mūsų pozicijai, nedelsiant sekti Latvijos pavyzdžiu.

Be to, raginame valstybes nares toliau taikyti koordinuotą ir veiksmingą sankcijų politiką visiems asmenims, kurių veiksmai ir toliau atitinka taikomus sankcijų nustatymo kriterijus. Bet koks sankcijų režimo švelninimas turi būti taikomas tik su ta sąlyga, kad atsižvelgta į jo poveikį ES atsako į Rusijos agresiją patikimumui ir galiojančių priemonių vykdymo užtikrinimui.

ES ribojamųjų priemonių politika turi išlikti teisiškai tvirta, pagrįsta įrodymais ir nuosekli. Ji turi būti veiksmingai įgyvendinama tol, kol išlieka aplinkybės, dėl kurių šios priemonės buvo nustatytos.

Pagarbiai